



10. Tereny rolne

10.1 Charakterystyka użytkowania gruntów rolnych.

Ogólna powierzchnia użytków rolnych w Gdańsku wynosi 9.882 ha co stanowi 37,7 % ogólnej powierzchni gminy, w tym 6.441 ha gruntów ornych. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Morena” w Kiełpinku zajmuje pow. 5,75 ha, Gospodarstwo Hodowli i Nasiennictwa „Polan” w Wieńcu – 690,89 ha, ogrody działkowe 926 ha. Do gruntów rolnych (określonych jako pozostałe) o powierzchni 1.442 ha zaliczane są grunty rolne zabudowane oraz grunty pod rowami 289 ha. (-dane z Wydziału Geodezji – stan na 5.04.2005 r.).

W większości tereny rolne stanowią rezerwy obszarów pod urbanistyczne funkcje aglomeracji miejskiej. Niemniej jednak jest wiele gruntów rolnych o dobrych klasach bonitacyjnych gleb i uregulowanych stosunkach wodnych, których funkcja nie ulegnie zmianie. Są to przede wszystkim gleby żuławskie, położone w dzielnicach Orunia Dolna, Lipce, Niegowo, Olszynka, Rudniki i Wyspa Sobieszewska. Grunty te stanowią bazę produkcji rolnej dla zaopatrzenia mieszkańców Gdańska w podstawowe produkty rolne, w szczególności warzywa. Gdańsk dysponuje wykształconą kadrą rolników

wyspecjalizowanych w produkcji warzywniczej i przetwórstwie warzywniczym, dobrze wyposażonymi gospodarstwami w sprzęt maszynowy. Gospodarstwa te zapewniają dostawę świeżych warzyw dla miasta.

10.2 Zarys fizjograficzny terenów rolnych miasta Gdańska

Gospodarstwa rolne w granicach administracyjnych miasta charakteryzują się zróżnicowanym stopniem kultury rolnej, sposobem użytkowania rolniczego i zagospodarowania. Tereny rolne położone są w trzech płaszczyznach geograficznych:

a) Wysoczyzny – do której zalicza się grunty znajdujące się w dzielnicach: Św.Wojciech, Maćki, Orunia Górna, Łostowice, Ujeścisko Stare, Zabornia, Jasień, Szadółki, Kiełpino Górne Kokoszki, Bysewo, Firoga, Klukowo, Owczarnia, Osowa i Barniewice. Występują tu grunty o zróżnicowanej rzeźbie terenu, licznych stromych i erodowanych zboczach. W tym rejonie jest też szereg kotlin i zagłębień.

W strefie tej występują gleby klasy bonitacyjnej od II do V z przewagą klasy IV i V.

Z uwagi na ukształtowanie terenu i w większości słabe gleby, na gruntach tych zlokalizowana jest większość ogrodów działkowych. W 2004r. na obrzeżach Gdańska odłogowane było 250 ha użytków. Powierzchnia gruntów odłogowanych w stosunku do lat ubiegłych uległa zmniejszeniu w związku z dopłatami unijnymi i ich uwarunkowaniem od wykonywania minimalnych zabiegów agrotechnicznych. Są to użytki rolne przeznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo mieszkaniowe.

Na pozostałym terenie górnego tarasu użytki rolne są użytkowane rolniczo i utrzymane w dobrej kulturze. Są to gospodarstwa o produkcji wielokierunkowej o znacznej produkcji trzody chlewnej i bydła.

W rejonie Wysoczyzny powierzchnia gospodarstw rolnych stanowi 2070,1799 ha

b) Żuławska – do której zalicza się dzielnice: Orunia Dolna, Lipce – Dolne, Niegowo, Olszynka, Rudniki oraz Wyspa Sobieszewska. Występują tu urodzajne gleby - mady żuławskie w większości torfowe o klasach bonitacyjnych od II – IV. Z uwagi na wartościowe ziemie i uregulowane stosunki wodne rejon ten przeznaczony jest pod intensywne rolnictwo i chronione obszary Żuław, a w szczególności pod uprawy ogrodniczo-warzywne i nasienne.

W rejonie Niegowa, Lipiec i Oruni Dolnej około 90% powierzchni gruntów ornych zajmują warzywa, 10 % zboża. Uprawa warzyw charakteryzuje się w tym rejonie wysoką wydajnością .

W Gospodarstwie Hodowlano Nasiennym w Wieńcu na terenie Wyspy Sobieszewskiej na ok. 476 ha uprawiane są rośliny nasienne oraz prowadzony jest chów bydła, a tym samym produkcja mleka i żywca wołowego.

W 2004r. powierzchnia uprawy warzyw w gospodarstwach indywidualnych, w porównaniu do roku poprzedniego, zmalała o ok. 9%. Również zmniejszeniu uległa uprawa warzyw w ogrodach działkowych z uwagi na coraz bardziej powszechne traktowanie ogrodów jako działki rekreacyjne. W dalszym ciągu jesteśmy w czołówce województwa pomorskiego na pierwszym miejscu pod względem uprawy warzyw.

W 2004r na terenie Wyspy Sobieszewskiej plony pszenicy wynosiły ponad 80q, odnotowano również rekordowe plony rzepaku do 80q. Na użytkach rolnych Olszynki w widoczne są odłogi i ugory. Stan ten spowodowany jest podziałem gruntów i ich sprzedażą oraz przestawieniem się ogrodników na handel hurtowy kwiatami, warzywami i często zaniechaniem własnej produkcji.

Powierzchnia gospodarstw rolnych na terenie Żuławskim wynosi 2225,8895 ha.

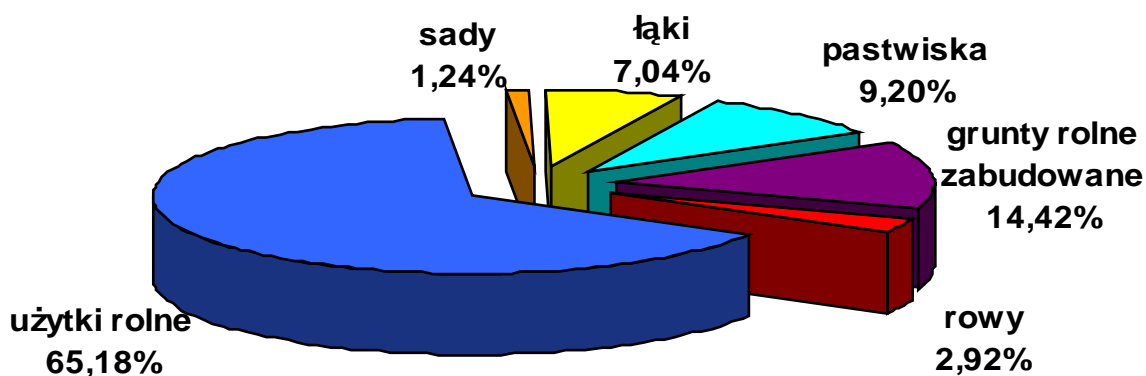
c) Taras pośredni - to dzielnice Wrzeszcz, Oliwa, Brzeźno i Stogi.

W tej strefie tereny rolnicze z uwagi na intensywną zabudowę miejską straciły rolniczy charakter poza nielicznymi enklawami w rejonie dzielnicy Stogi (przy ul. Kaczeńce i ul. Jodłowej) łąki za Czarną Łachą, w Oliwie (w rejonie ul. Spacerowej i Bytowskiej) oraz przy ul. Myśliwskiej w Migowie. Jest to obszar gospodarstw rolnych o pow. 169 ha, z czego wykorzystanie rolnicze wynosi około 35 ha.

10.3 Struktura gruntów rolnych.

10.3.1 Struktura użytkowania gruntów rolnych w gminie.

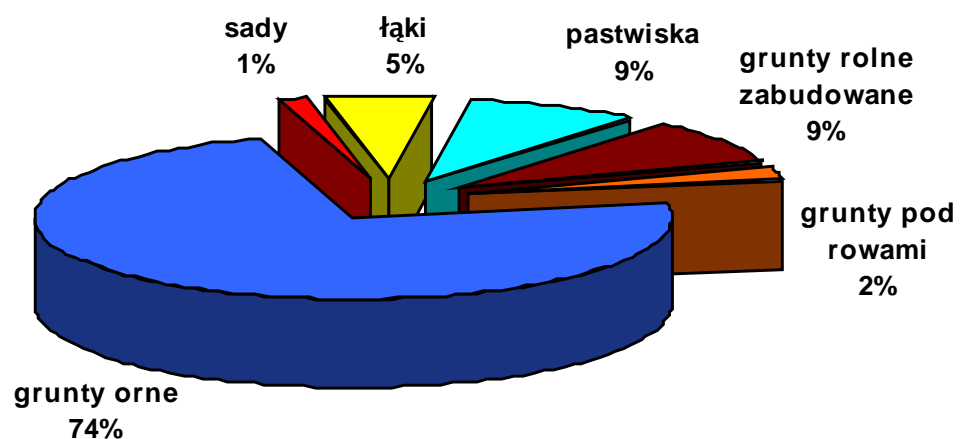
Powierzchnia całkowita Gminy wynosi 26.203 ha



Rodzaj użytku	Powierzchnia [ha]	Struktura użytków rolnych %
Użytki rolne		
Grunty orne:	6.441	65,18
w tym ugorowane i odłogowane	250	
Sady	123	1,24
Łąki	695	7,04
Pastwiska	910	9,20
Pozostałe grunty	1.713	17,34
w tym:		
grunty rolne zabudowane	1.424	
rowy	289	
Razem	9.882	100%

Powierzchnia gruntów ugorowanych i odłogowanych, w porównaniu do roku poprzedniego ulega zmniejszeniu ok. 100 ha z uwagi na dopłaty unijne wprowadzone w 2004r.

10.3.2 Struktura użytkowania gruntów rolnych w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni 1 ha i powyżej)



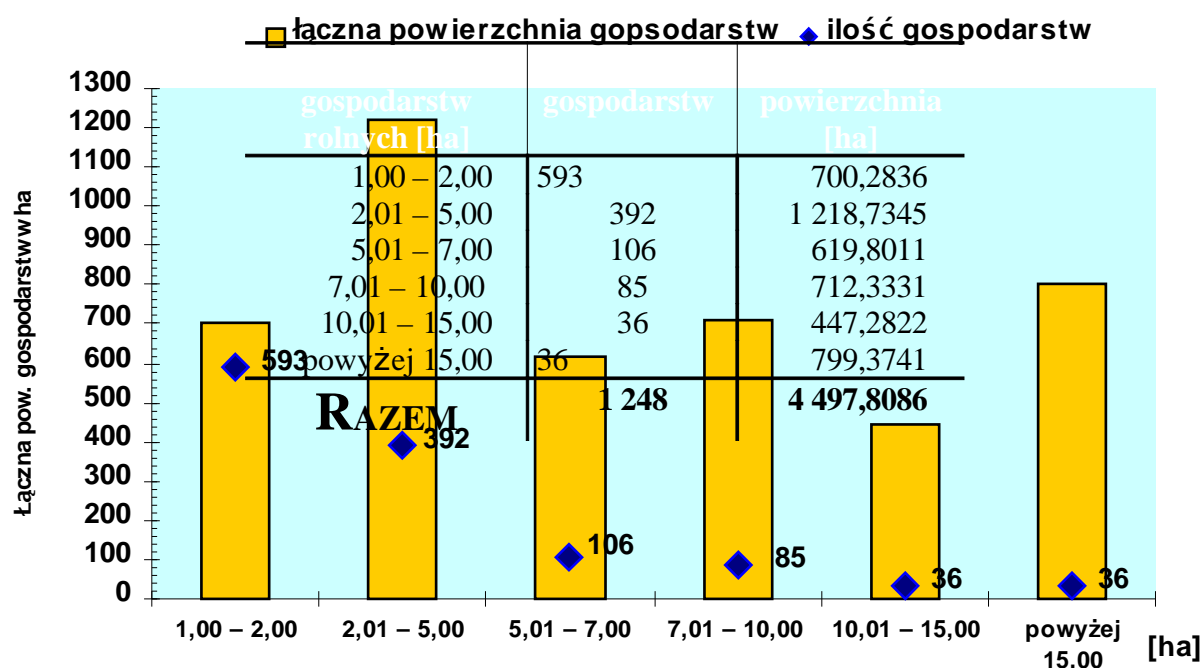
Rodzaj użytku	Powierzchnia [ha]	Struktura użytków rolnych [%]
Użytki rolne		
Grunty orne	2.783	73,14
Sady	53	1,39
Łąki	203	5,35
Pastwiska	341	8,96
Grunty rolne zabudowane	339	8,90
Grunty pod stawami	0	—
Grunty pod rowami	86	2,26
Razem	3.805	100 %

10.3.3 Klasy bonitacyjne użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych (grunty rolne o pow.1 ha i powyżej)

Grunty orne [ha]		Łąki [ha]		Pastwiska [ha]	
R I	4	Ł I	1	Ps I	0
R II	38	Ł II	3	Ps II	12
R III a	204	Ł III	89	Ps III	78
R III b	438	Ł IV	85	Ps IV	172
R IV a	964	Ł V	21	Ps V	77
R IV b	857	Ł VI	7	Ps VI	29
R V	471	II. Razem	206	III. Razem	368
R VI	170				
R VI z	0				
I. Razem	3.146				

IV. Niesklasyfikowane	85
OGÓŁEM [I+II+III+IV]	3.805

10.3.4 Zestawienie gospodarstw rolnych wg grup obszarowych.



Średnia wielkość gospodarstwa — 3,60 ha

10.3.5 Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych oraz ilość gospodarstw rolnych w poszczególnych dzielnicach Gdańska.

(grunty własne, dzierżawione, grunty we władaniu Agencji Nieruchomości Skarbu Państwa, Lasów Państwowych i inne)

<i>Dzielnica</i>	<i>Pow. gruntów rolnych w ha</i>	<i>Ilość gospodarstw</i>
Błonia	247,6862	69
Bysewo	173,2624	34
Kiełpino Górne	171,7929	51
Klukowo	344,3970	72
Kokoszki	181,4412	39
Lipce	96,9656	38
Maćki	167,9498	40
Niegowo	214,7468	36
Orunia	514,7825	151
Olszynka	527,8717	152
Wyspa Sobieszewska	172,8535	145
Płonia Mała	144,0113	31
Rębiechowo	135,5088	24
Smęgorzyno	106,5666	27
Św. Wojciech	91,7892	43
Łostowice	96,8673	51
Szadółki	155,6303	45
Barniewice	135,0237	16
Osowa	185,2775	55
Jasień	98,2112	38
Firoga i Matarnia	26,4620	13
Pozostałe	508,7111	78
Razem	4497,8086	1 248

Dane na podstawie wykazu gospodarstw objętych podatkiem rolnym

Szacunek plonów i zbiorów głównych ziemiopłodów w indywidualnych gospodarstwach rolnych

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>ilość [ha]</i>	<i>Średnie plony [dt*/ha]</i>
Żyto	120	38,0
Pszenica ozima i jara	945	47,4
Jęczmień ozimy i jary	220	39,4
Owies	70	30,0
mieszanki zbożowe	60	32,0
Pszenżyto ozime i jare	120	34,5
Ziemniaki	600	240
Buraki cukrowe	35	420
Bobik	25	28

Rzepak	158	39,4
Warzywa gruntowe	942	320
Truskawki	60	55
Użytki zielone	544	20,6

* dt – decytona – jednostka plonów, 1 dt = 1 q = 100 kg

Plony użytków zielonych (łąk i pastwisk) podano w przeliczeniu na siano. W 2004r nie eksploatowano 333 ha łąk i pastwisk z uwagi na coroczną zmniejszającą ilość bydła i owiec oraz brakiem zbytu siana.

10.4.2 Zużycie nawozów mineralnych

Zużycie nawozów mineralnych w/g szacunków utrzymuje się na niezmiennym poziomie i wynosi:

- NPK – 135 kg/ha;
- CaO – 55 kg/ha.

10.4.3 Produkcja.

Produkcja roślinna i zwierzęca w gospodarce indywidualnej przedstawia się następująco:

a/ warzywa	30 144 ton
b/ zboża	6 630 ton
c/ ziemniaki	14 400 ton
d/ buraki cukrowe	1 470 ton
e/ produkcja mleka	520 000 litrów
f/ produkcja żywca wołowego	65 ton
g/ produkcja żywca wieprzowego	369 ton

W 2004r. produkcja warzyw w porównaniu z 2003r. spadła o ok. 9%. Zwiększyła się powierzchnia uprawy rzepaku, uwagi na sprzyjające warunki atmosferyczne w okresie zimy osiągnięto nie notowane dotąd plony. W gospodarstwach o kierunku tuczu trzody chlewnej zwiększono obsadę inwentarza.

Pogłowie zwierząt w gospodarce indywidualnej wynosi:

- ♦ bydło ogółem 550 szt.
w tym krowy 130 szt.
- ♦ trzoda chlewna 3200 szt.
w tym maciory 300 szt.
- ♦ owce 50 szt.
- ♦ konie 170 szt.

10.5. Wyłączenia gruntów rolnych z produkcji

Każdego roku pewna część gruntów rolnych jest przekształcana na cele urbanistyczne Gdańska. W 2004r. wyłączono z produkcji rolnej 109,99 ha; z tego użytki należące do poszczególnych klas bonitacyjnych pochodzenia mineralnego: RII – 0,10 ha, RIII – 7,25 ha, RIVa i RIVb – 55,50 ha, RV pochodzenia organicznego – 0,30 ha, i inne 46,80 ha.

10.6 Podjęte działania

W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej zaangażowano się w szkolenia i pomoc dla rolników. Wspólnie z Wojewódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego na terenie Gdańska zorganizowane zostały szkolenia dla rolników oraz udzielano pomocy przy wypełnianiu wniosków o nadanie numerów identyfikacyjnych gospodarstwa oraz wniosków o udzielenie dopłat bezpośrednich, udzielano informacji nt. Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” oraz Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2004-2006.

W zakresie zadań inwestycyjnych wyremontowano drogi rolnicze na długości 2.740 mb. w dzielnicach Orunia, Niegowo, Olszynka.

1 stycznia 2004r. weszła w życie ustawa z dn. 22 maja 2003r o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Nakłada ona obowiązek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego oraz ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych. Prezydent Miasta Gdańska, w myśl w/w ustawy, został zobowiązany do kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy OC rolników i budynków rolniczych. W 2004r. przeprowadzono 22 kontrole dot. w/w spełnienia obowiązku ubezpieczenia. Ponadto Gmina Gdańsk została zgłoszona do konkursu dla najlepszych gmin w posiadaniu przez rolników obowiązkowego ubezpieczenia budynków w gospodarstwach rolnych od ognia i innych zdarzeń losowych, organizowanego przez PZU SA.

